

KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO

Doris Bubnjić

**DOMOZNANSKA DEJAVNOST V KRAJEVNIH
KNJIŽNICAH: PRIMER KRAJEVNIH ENOT KNJIŽNICE
MIRANA JARCA NOVO MESTO**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Novo mesto, 2025

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Doris BUBNJIĆ

Naslov pisne naloge: Domoznanska dejavnost v krajevnih knjižnicah: primer krajevnih enot Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto

Kraj: Novo mesto

Leto: 2025

Št. strani: 28

Št. slik: 15

Št. preglednic: 1

Št. prilog: 6

Št. strani prilog: 9

Št. referenc: 19

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto in krajevnih enotah

Mentor v času strokovnega usposabljanja: Darja Peperko Golob, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

UDK: 027.022(497.434), 908(497.434):027.022

Ključne besede: splošne knjižnice, domoznanstvo, krajevne knjižnice, uporabniki

Izvleček: Raziskava preučuje domoznansko dejavnost v petih krajevnih knjižnicah mreže Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, ki to dejavnost razvija že od svoje ustanovitve leta 1946. Namen raziskave je ugotoviti vlogo teh knjižnic pri spoznavanju lokalnega okolja ter prepoznati potrebe uporabnikov glede domoznanskega gradiva in dogodkov. Cilji raziskave so bili analiza obsega in kakovosti domoznanske dejavnosti, identifikacija možnosti za izboljšave ter predlogi za ukrepe za večjo prepoznavnost in dostopnost domoznanskih vsebin. V raziskavi smo uporabili kombinacijo kvalitativne (intervjuji z zaposlenimi) in kvantitativne metode (anketa). Rezultati kažejo, da je domoznanska dejavnost sicer prepoznana, vendar obstaja prostor za izboljšave, predvsem pri dostopnosti gradiva in organizaciji dogodkov. Uporabniki so izrazili željo po bolj izpostavljenih domoznanskih zbirkah in več tovrstnih prireditvah, kar kaže tudi na potrebo po večji promociji digitalnih orodij za dostop do domoznanskega gradiva. Ugotovitve so ključne za krepitev povezave med knjižnicami in lokalnim okoljem ter za izboljšanje domoznanske ponudbe.

Zahvala

Hvaležna sem pokojnemu knjižničarju Jožetu Gorencu, ki me je že kot otroka vpeljal v bibliotekarstvo, v meni vzbudil zanimanje za stroko in moje lokalno okolje ter s tem vplival na mojo naklonjenost domoznanski dejavnosti. Posebej bi se rada zahvalila svoji mentorici Darji Peperko Golob in bibliotekarki Maji Medic za podrobno spoznavanje domoznanske dejavnosti v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto ter za vse usmeritve pri pisanju naloge. Zahvaljujem se tudi vsem knjižničarkam v krajevnih knjižnicah za opravljen intervju in nagovarjanje uporabnikov, da so izpolnili anketni vprašalnik: Niki Arih, Darji Ivanetič, Sabini Jordan Kovačič, Andreji Špelko in Zali Štamcar.

»Pojem domoznanstva je krvni obtok splošne knjižnice in preveva vse sfere njenega delovanja.«

(Andreja Pleničar, bibliotekarka)

»Ljubo doma, kdor ga pozna!«

(moto domoznanskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto)

KAZALO

1	UVOD	1
2	KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO IN MREŽA KRAJEVNIH ENOT	3
3	DOMOZNANSKA DEJAVNOST.....	5
3.1	OPREDELITEV POJMA DOMOZNANSTVO	5
3.2	DOMOZNANSTVO V SLOVENSKIH SPLOŠNIH KNJIŽNICAH	5
3.3	DOMOZNANSKA DEJAVNOST V KNJIŽNICI MIRANA JARCA NOVO MESTO	7
4	RAZISKAVA	9
4.1	SORODNE RAZISKAVE.....	9
4.2	NAMEN IN CILJ RAZISKAVE.....	9
4.3	IZVIRNOST IN UPORABNOST RAZISKAVE	10
4.4	IZHODIŠČA RAZISKAVE	10
4.5	METODOLGIJA IN METODE	11
4.6	ANALIZA RAZISKOVALNIH PODATKOV IN PREDSTAVITEV REZULTATOV	12
4.6.1	Rezultati kvalitativne raziskave	12
4.6.2	Rezultati kvantitativne raziskave.....	15
5	RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI	24
6	NAVEDENI VIRI IN LITERATURA.....	26

KAZALO SLIK IN PREGLEDNIC

Preglednica 1: Strnjeni odgovori iz intervjujev s po vsako knjižničarko iz krajevnih knjižnic.	13
Slika 1: Posebej izpostavljeno domoznansko gradivo v Krajevni knjižnici Dolenjske Toplice	14
Slika 2: Domoznanski dogodek s pisateljem Ernestom Jazbinškom v Krajevni knjižnici Straža	15
Slika 3: Demografski trend obiska po spolu v krajevnih knjižnicah	16
Slika 4: Trend zastopanosti anketirancev po starostnih skupinah	17
Slika 5: Pogostost obiskovanja krajevnih knjižnic	17
Slika 6: Demografski trend glede zaključene stopnje izobrazbe	18
Slika 7: Odstotki odgovorjenih anket po posameznih krajevnih knjižnicah	18
Slika 8: Poznavanje pojma "domoznanstvo"	19
Slika 9: Poznavanje lokalnega okolja	19
Slika 10: Prepoznavanje krajeвне knjižnice kot pomembnega okolja, kjer lahko uporabniki pridobijo gradivo o svojem ožjem okolju	20
Slika 11: Izposoja analognega domoznanskega gradiva v krajevnih knjižnicah	21
Slika 12: Uporaba digitalnih domoznanskih zbirk	21
Slika 13: Želja po dodatni izpostavitvi domoznanskega gradiva v krajevnih knjižnicah	22
Slika 14: Obisk dogodkov v krajevnih knjižnicah	23
Slika 15: Želja po domoznanskih prireditvah v krajevnih knjižnicah	23

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: Intervju s knjižničarko Darjo Ivanetič v krajevni knjižnici Straža	I
PRILOGA 2: Intervju s knjižničarko Andrejo Špelko v krajevni knjižnici Dvor	II
PRILOGA 3: Intervju s knjižničarko Niko Arih v krajevni knjižnici Dolenjske Toplice	III
PRILOGA 4: Intervju s knjižničarko Sabino Jordan Kovačič v krajevni knjižnici Šentjernej	V
PRILOGA 5: Intervju s knjižničarko Zalo Štamcar v krajevni knjižnici Škocjan	VII
PRILOGA 6: Anketni vprašalnik	VIII

1 UVOD

Osrednja območna Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto ima močno domoznansko tradicijo že od svojih začetkov delovanja v letu 1946, dokaj hitro, leta 1988, pa je v okviru tedanje Študijske knjižnice Mirana Jarca razvila tudi svojo mrežo krajevnih knjižnic. Krajevne knjižnice postajajo vse bolj vpete v svoj lokalni prostor, kar potrjuje stalna rast izposoje, števila članov in obiska. V zadnjih treh letih je število izposojenega gradiva naraslo za 6,44 %, število aktivnih članov za 18,51 %, ves evidentiran obisk pa se je povečal za 19,35 %. Predmet raziskave je prepoznavanje in analiza domoznanske dejavnosti v petih krajevnih knjižnicah pod okriljem Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto.

Namen naloge je bil pridobiti podatke o domoznanski dejavnosti in gradivu v posameznih krajevnih knjižnicah ter o potrebah uporabnikov glede zadovoljevanja njihovega spoznavanja in identifikacije z okoljem, v katerem živijo. Zasledovali smo možnosti čim boljšega sodelovanja med krajevnimi knjižnicami Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto ter uporabniki in prebivalci posameznih lokalnih okoljih ter okrepitve domoznanske dejavnosti v krajevnih knjižnicah.

Cilji raziskave so bili:

- pridobiti podatke o obsegu domoznanskega gradiva in dejavnostih,
- ugotoviti, kako krajevne knjižnice prispevajo k spoznavanju in identifikaciji prebivalcev z njihovim okoljem,
- prepoznati potrebe uporabnikov glede domoznanskega gradiva in dogodkov,
- predlagati izboljšave za večjo prepoznavnost in dostopnost domoznanskih vsebin.

Predmet raziskovalne naloge in hkrati raziskovalni problem je odkrivanje in prepoznavanje domoznanske dejavnosti v petih krajevnih knjižnicah, ki delujejo pod okriljem Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto. Zanimalo nas je, kako se domoznanska dejavnost odraža v konkretnih akcijah naših krajevnih knjižnic, kajti v svetu je že dlje časa zaznati porast zanimanja za lokalno okolje in njegovo zgodovino (Baird, 2002).

V teoretičnem delu naloge smo predstavili pregledano strokovno literaturo s področja domoznanstva ter strokovna izhodišča, ki obravnavajo sinergijo med knjižnico in okoljem, v

katerem le-ta deluje. Nato smo kratko predstavili organiziranost domoznanske dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah ter se osredotočili na bogato domoznansko dejavnost v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto.

V raziskovalnem delu naloge smo si zastavili raziskovalna vprašanja o poznavanju pojma domoznanstvo, o prepoznavanju krajeвне knjižnice kot pomembnega prostora, kjer lahko uporabniki pridobijo gradivo in informacije o svojem ožjem okolju, o poznavanju in uporabi analognih in digitalnih domoznanskih virov, o zadovoljstvu s ponudbo ter dostopnostjo domoznanskega gradiva ter o zadovoljstvu z domoznanskimi prireditvami. Vprašali smo se, ali so krajeвне knjižnice dovolj vpete v življenje kraja in bližnje okolice.

Na podlagi zastavljenih vprašanj smo postavili naslednje hipoteze:

- Hipoteza 1: Pojem »domoznanstvo« je med uporabniki krajevnih knjižnic v sodobnem času slabo poznan.
- Hipoteza 2: Uporabniki krajevno knjižnico prepoznavajo kot pomemben prostor, kjer lahko pridobijo raznovrstno gradivo in informacije o svojem okolju.
- Hipoteza 3: Uporabniki niso najbolj zadovoljni s ponudbo in dostopnostjo domoznanskega gradiva ter si v svoji krajevni knjižnici želijo več prireditev in razstav v povezavi z njihovim okoljem.

Raziskava temelji na kombinaciji kvalitativnega in kvantitativnega metodološkega pristopa. Intervjuje smo opravili s po eno zaposleno v vseh petih krajevnih knjižnicah, anketo pa smo izvedli med uporabniki v krajevnih knjižnicah.

Rezultate in zaključke raziskave smo predstavili v zadnjem delu naloge ter podali smernice za nadaljnje delo na področju domoznanske dejavnosti v krajevnih knjižnicah Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto. Kljub omejitvam smo dobili vpogled v domoznansko dejavnost v krajevnih knjižnicah Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, hkrati pa tudi pridobili podatke o pomembnih osebnostih krajev, v katerih delujejo te krajeвне knjižnice in s katerimi bomo lahko obogatili domoznanske knjižnične zbirke Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto.

Tema je pomembna in aktualna predvsem z vidika izboljšanja interakcije krajevnih knjižnic z njihovim okoljem ter krepitve povezanosti prebivalcev z njim.

2 KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO IN MREŽA KRAJEVNIH ENOT

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je sestavljena iz osrednje knjižnice v Novem mestu ter mreže petih krajevnih knjižnic, ki jo je gradila že od samega začetka svojega delovanja. Je splošna knjižnica, ki od leta 2003 dalje opravlja posebne naloge osrednje območne knjižnice za območje Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

Knjižnica je bila ustanovljena leta 1946 kot Študijska knjižnica in je začela delovati s tremi zaposlenimi. Danes je v organizaciji zaposlenih 50 ljudi. Pomemben mejnik je predstavljalo leto 1953, ko je knjižnica dobila ime po pesniku in dramatikcu Miranu Jarcu. Leta 1962 se je Študijski knjižnici priključila Ljudska knjižnica, leta 1964 pa je bila ustanovljena še Pionirska knjižnica. Danes so to oddelki Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto: študijski oddelek, oddelek za odrasle ter oddelek za mladino. Ostali oddelki so še: oddelek za nabavo, oddelek za obdelavo ter domoznanski oddelek in posebne zbirke Boga Komelja.

»Med stalne in prioritete naloge vsake osrednje splošnoizobraževalne knjižnice sodi tudi razvijanje knjižnične mreže, kar pomeni, da mora knjižnica v krajih nad 1500 prebivalci organizirati mrežo stalnih izposojevališč, v večjih občinskih enotah pa po potrebi uvesti dislocirane enote osrednje knjižnice ...« navaja Matić-Zupančič (1996, str. 173). Prve, takrat imenovane še društvene knjižnice, so se ustanovile že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, skozi čas so se zapirale in odpirale, danes pa se krajevne knjižnice nahajajo v Dolenjskih Toplicah, Straži, Škocjanu, Šentjerneju ter na Dvoru.

V mrežo krajevnih knjižnic spada tudi potujoča knjižnica z bibliobusom, ki knjižnično dejavnost opravlja že od leta 1978 in pokriva območja v občinah Črnomelj, Metlika, Mirna Peč, Šmarješke Toplice in Mokronog-Trebelno. Število postajališč je skozi zgodovino naraščalo, v pregledani literaturi je na začetku zaslediti okrog 60 postajališč, danes pa jih štejemo že 68.

Potujoča knjižnica je prav tako kot splošna knjižnica namenjena bralcem vseh starosti. Njena knjižna zbirka vključuje gradivo od kartonk in slikanic za najmlajše do leposlovja različnih

žanrov: poezijo, zgodovinske, družbene, kriminalne, pustolovske, biografske in znanstveno-fantastične romane (tako za odrasle kot mladino) ter tudi strokovno literaturo z vseh področij človekovega znanja. Potujoča knjižnična storitev omogoča dostop do knjig v oddaljenih dolenskih in belokranjskih podeželskih krajih, pa tudi v urbanih območjih ter specifičnih okoljih, kot so domovi za starejše, osnovne šole in delovne organizacije.

Leto 1988 je bilo prelomno v delovanju takratnih društvenih, danes krajevnih knjižnic, saj se je v tem letu zaposlila prva strokovna delavka, ki je opravljala strokovno bibliotekarsko delo v krajevnih knjižnicah. Pred tem so delo opravljali prostovoljci, ki so se zaradi slabega plačila hitro menjavali. S prihodom strokovno usposobljene osebe so se statistični podatki glede obiska, števila članov ter števila izposojenih enot gradiva skozi leta nenehno povečevale, sam porast pa je prisoten še danes, kar kaže na to, da so naše krajevne knjižnice nepogrešljiva kulturno-informacijska središča v svojih lokalnih okoljih (Kolarek, 2016). Knjižnice poleg informacij ter izposoje gradiva ponujajo svojim uporabnikom tudi številne kulturne prireditve, izvajajo bralno značko Mavrična ribica za predšolske otroke, bralno značko za odrasle, Poletne pustolovce za šolarje, Družinski bralni klub ter ure pravljič z ustvarjalnimi delavnicami.

V okviru Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto je v preteklosti delovalo več krajevnih knjižnic kot danes, vseh skupaj jih je bilo okoli dvajset. Zaradi neustreznih pogojev¹ so se številne zaprle, močno pa je na njihovo delo in financiranje vplivala sprememba na področju lokalne samouprave leta 1994, ko je novomeška občina razpadla na tri občine in sta iz nje nastali še Občina Škocjan in Občina Šentjernej.

Osrednja knjižnica danes opravlja poleg izposoje na zgoraj navedenih oddelkih ter v mreži krajevnih knjižnic domoznansko dejavnost², nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva, ukvarja se s prireditveno dejavnostjo in sodeluje s sorodnimi ustanovami ter pobratenimi knjižnicami, kot je denimo Gradska knjižnica »Ivan Goran Kovačić« Karlovac na Hrvaškem. Od leta 2003 opravlja posebne naloge osrednje območne knjižnice za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje. V zadnjih letih so se kot dodatne dejavnosti razvile Knjižnica semen, Knjižnica reči in digitalna SOS točka s predavanji in z možnostjo individualnega svetovanja pri uporabi e-knjižnice.

¹ Med neustrezne pogoje spadajo neustrezni prostori (premajhen prostor, vlaga, težave s kurjavo), finančne težave in podhranjenost s kadri.

² O domoznanski dejavnosti v Knjižnici Mirana Jarca sledi več v podpoglavju Domoznanska dejavnost v Knjižnici Mirana Jarca.

3 DOMOZNANSKA DEJAVNOST

3.1 OPREDELITEV POJMA DOMOZNANSTVO

Slovar slovenskega knjižnega jezika (1994, str. 159) domoznanstvo opredeli kot »raziskovanje in proučevanje ožje domovine«, Bibliotekarski terminološki slovar pa ga definira kot »raziskovanje, proučevanje domačega kraja, pokrajine z različnih vidikov« (Kanič idr., 2009, str. 79). Domoznanstvo je bilo nekoč učni predmet v osnovnih šolah na Slovenskem, vezan na spoznavanje določenega geografskega območja (Domoznanstvo: iz naših korenin raste prihodnost, 2023).

Domoznanska dejavnost je posebna veja knjižničarstva, ki se ukvarja z zbiranjem, obdelovanjem, varovanjem in posredovanjem domoznanskega gradiva. Med domoznansko gradivo sodijo zgodovinski dokumenti, knjige, fotografije, zemljevidi, časopisi, ustno izročilo in drugi viri, ki prispevajo k boljšemu razumevanju lokalne preteklosti in identitete.

Tako gradivo je pogosto shranjeno v posebnih zbirkah, kjer se analitično obdela in ponudi uporabniku v obliki domoznanske informacije o življenju, delu, dogodkih in posameznikih z določenega območja v preteklosti in danes (Domoznanstvo: iz naših korenin raste prihodnost, 2023). Domoznansko gradivo je pomembno za raziskovalce, študente, ljubitelje zgodovine ter vse, ki jih zanima dediščina in razvoj določenega območja; tako domoznanstvo ni omejeno le na ozko ciljno skupino, ampak cilja na vse uporabnike knjižnice. Morda se marsikomu zdi pojem »domoznanstvo« danes nekoliko zastarel, vendar domoznanska dejavnost v sodobnem času pridobiva na svoji vlogi in pomenu (Petrovič in Peperko Golob, 2016).

3.2 DOMOZNANSTVO V SLOVENSKIH SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

Splošne knjižnice imajo ključno vlogo kot kulturna, izobraževalna in informacijska središča, saj vsem generacijam omogočajo dostop do znanja in spodbujajo vseživljenjsko učenje. Poleg izposoje knjig, revij in digitalnih virov organizirajo izobraževalne delavnice, literarne dogodke in različne programe za spodbujanje bralne kulture. Pomembno prispevajo k družbeni enakosti, saj omogočajo dostop do informacij ne glede na starost, izobrazbo ali socialni status, hkrati pa

podpirajo razvoj digitalne pismenosti in nudijo prostor za družbeno povezovanje ter z domoznansko dejavnostjo ohranjajo kulturno dediščino (Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027, 2022).

Domoznanska dejavnost je v knjižnicah del splošne knjižnične dejavnosti, uspešno pa jo lahko opravljajo le knjižnice z izpolnjenimi pogoji, kot so zadovoljiv obseg gradiva, nabava domoznanskega gradiva, zadostna in primerna kadrovska sestava, tehnične zmogljivosti in urejeno financiranje. Strokovni delavci so lahko v knjižnici posebej določeni, vendar so za njihovo uspešno delo potrebni široka razgledanost, poznavanje zgodovine, etnologije ter aktualne kulturne politike in ostalih družbenih ved. Primernost prostorov in opreme je določena s splošnimi standardi za knjižnice (Krnj in Rajh, 1985). Izvajanje domoznanske dejavnosti temelji na zakonskih in podzakonskih predpisih, kot jih določa Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1, 2001).

Namen domoznanske dejavnosti je podpora razumevanju, raziskovanju lokalne skupnosti in gradnji njene identitete, spodbujanje zanimanja za lokalno okolje, spodbujanje zavedanja pripadnosti lokalni skupnosti in skrb za ohranjanje vrednot lokalnega okolja (Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice, 2019).

Eno od posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic predstavljajo koordiniranje, zbiranje, obdelava in hranjenje domoznanskega gradiva za svoje območje; domoznansko gradivo je vse knjižnično gradivo, ki se po vsebini nanaša na območje, ki ga knjižnica pokriva s svojo domoznansko dejavnostjo, knjižnično gradivo, katerega avtor je živel na tem območju ali iz njega izhaja, ter knjižnično gradivo, ki je nastalo na tem območju. Smernice za pridobivanje domoznanskega gradiva v knjižnicah vključujejo različne pristope in strategije, ki zagotavljajo, da so zbirke ustrezne, kakovostne in dostopne za uporabnike (Smernice delovnih skupin ..., 2009).

Domoznansko gradivo naj bi bilo postavljeno ločeno od ostalih delov knjižnične zbirke, tudi če ni organizirano v posebno zbirko, kar pa pogosto zaradi raznolikosti gradiva in prostorske stiske, predvsem v manjših, torej dislociranih enotah, ni mogoče. Za zbrano domoznansko gradivo sta izjemno pomembni katalogizacija in digitalizacija, s čimer se poskrbi, da je gradivo na voljo uporabnikom, kar vpliva na pridobljeno informativno vrednost. Za krajevne knjižnice

je predvsem pomembno to, da hranijo aktualno gradivo lokalnega okolja. Domoznansko dejavnost v Sloveniji danes izvajajo vseh 58 splošnih knjižnic. Večje, zlasti osrednje območne knjižnice imajo samostojne domoznanske oddelke z zaposlenimi bibliotekarji domoznanci in ločeno postavitvijo domoznanskega gradiva, manjše osrednje knjižnice domoznansko dejavnost izvajajo večinoma v okviru drugih oddelkov v knjižnici. Leta 2022 je osrednja območna Knjižnica Ivana Potrča Ptuj pridobila status Kompetenčnega centra za domoznanstvo ter skrbi za poglobljeno poznavanje in razvoj določenih področij ali storitev v mreži splošnih knjižnic na nacionalni ravni.

Domoznanska funkcija je vitalna dejavnost, ki splošni knjižnici omogoča čim bolj naravno možnost vpetosti v širše in ožje okolje, kajti ravno poznavanje okolja knjižnici omogoča, da se v določeni meri uveljavlja kot spodbujevalka razvoja na območju, ki mu služi. Ravno zato je domoznanska dejavnost lahko pomemben prispevek k osebni in okoljski rasti, kot tudi h krepitvi položaja knjižnice v okolju (Novljan, 2005).

3.3 DOMOZNANSKA DEJAVNOST V KNJIŽNICI MIRANA JARCA NOVO MESTO

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto izvaja domoznansko dejavnost od same ustanovitve Študijske knjižnice leta 1946 in je bila takrat definirana z območnostjo delovanja, ki je do leta 1992 zajemala celotno ozemlje geografske Dolenjske. Domoznansko funkcijo je Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto gojila z načrtnim in sistematičnim dopolnjevanjem knjižnega fonda, serijskih publikacij, posebnih zbirk ter z razstavno dejavnostjo. Poseben domoznanski pečat je dal knjižnici njen prvi upravnik Bogo Komelj, in sicer predvsem z evidentiranjem in odkrivanjem različnih vrst domoznanskega gradiva, sestavil je tudi prve domoznanske bibliografije člankov o Dolenjski ter postavil prve in številne domoznanske razstave, med njimi o Janezu Trdini in Franu Levstiku (Petrov, 1997).

Strokovne temelje domoznanskega oddelka je postavil Karel Bačer, ki je od Komelja prevzel sestavljanje domoznanske bibliografije člankov o Dolenjski ter zasnoval dva ključna informacijska vira: imenik dolenjskih krajev in register javnih delavcev na Dolenjskem. Register je postal pomembna podlaga za sestavo biografskega leksikona Dolenjske, ki je bil leta 2006 digitaliziran in je postal osnova za spletni leksikon Dolenjci.si na portalu Obrazi slovenskih pokrajin, ki je zaživel leta 2020.

Pomembni predstavniki domoznanske dejavnosti v novomeški knjižnici so bili poleg omenjenih tudi bibliotekarji Nataša Petrov, Jože Gorenc in Ivica Milić.

Leta 1971 je bil ustanovljen oddelek Domoznanska bibliografija Dolenjske, ki se je leta 1993 preimenovala v domoznanski oddelek. Poleg tega so ves čas obstoja knjižnice nastajale posebne zbirke, poimenovane po Bogu Komelju, ki je načrtno in sistematično zbiral domoznansko gradivo in pisno kulturno dediščino (Peperko Golob, 2016).

Domoznanski oddelek s posebnimi zbirkami Boga Komelja se danes ukvarja s pridobivanjem, urejanjem, varovanjem in zaščito, izposojajo, digitalizacijo in promocijskimi dejavnostmi domoznanskega gradiva, medtem ko oddelek za obdelavo domoznanskega gradiva katalogizira oz. obdeluje. Domoznansko gradivo je, poleg oddelkov izposoje, postavljeno v ločeni domoznanski zbirki ter v mikroklimatskem depozitu posebnih zbirk in dostopno uporabnikom v domoznanski čitalnici, digitalizirano gradivo pa na spletu. Domoznansko gradivo je uporabnikom dostopno preko sistema COBISS Plus, na portalu Kamra³, v Digitalni knjižnici Slovenije⁴, na mednarodni platformi svetovne kulturne dediščine Google Arts & Culture⁵, med pomembnejšimi dejavnostmi novomeške knjižnice pa je tudi soustvarjanje portala Obrazi slovenskih pokrajin⁶, ki danes šteje že preko 2.000 biografskih gesel dolenjskega območja.

Domoznanski oddelek se nahaja v stari stavbi Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto. Leta 2009 je bil urejen mikroklimatski arhiv z zagotovljenimi optimalnimi pogoji hranjenja dragocenega starega gradiva, leta 2015 je bila na oddelku odprta Komeljeva soba in domoznanska čitalnica, leta 2018 pa atraktivna knjižnica in soba Janeza Cesarja, Dolenjca, nekdanjega igralca SNG Drama, ki vsebuje okoli 7.000 knjig iz njegove zasebne zbirke.

Novomeška knjižnica že od nekdaj posveča veliko pozornost promociji domoznanskega gradiva in dejavnosti s prireditvami, razstavami, predavanji in bibliopedagoškimi urami. Njena posebnost so domoznanske razstave v praznih izložbah nekdanjih trgovskih lokalov v mestnem jedru ter ulične razstave na mestnih ulicah. V povezavi z domoznanstvom načrtno goji tudi založniško in publicistično dejavnost s prispevki o domoznanstvu in kulturni dediščini v

³ Dostopno na: <https://www.kamra.si/>.

⁴ Dostopno na <https://www.dlib.si/>.

⁵ Dostopno na <https://artsandculture.google.com/>.

⁶ Dostopno na <https://www.obrazislovenskipokrajin.si/>.

strokovnih revijah in lokalnih medijih ter se povezuje z različnimi organizacijami in sorodnimi ustanovami v okolju in širšem slovenskem kot tudi mednarodnem prostoru.

Moto novomeške knjižnice na področju domoznanstva se glasi: »Ljubo doma, kdor ga pozna.«

4 RAZISKAVA

4.1 SORODNE RAZISKAVE

O domoznanstvu in domoznanski dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah je bilo doslej objavljenih že veliko prispevkov in nekaj raziskav, pri čemer pa nobena raziskava posebej ne obravnava domoznanske dejavnosti v krajevnih knjižnicah. Med drugim je o domoznanski dejavnosti do sedaj napisanih 6 pisnih nalog za bibliotekarski izpit, ki so objavljene v Digitalni knjižnici Slovenije, nobena od njih se sicer ne ukvarja z domoznansko dejavnostjo v krajevnih, temveč v osrednjih knjižnicah. Ena izmed pomembnejših raziskav o domoznanski dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah je potekala za leto 2007 in je objavljena v zborniku prvega festivala domoznanstva Domfest (Smernice delovnih skupin ..., 2009). Zadnja tovrstna raziskava pa je bila objavljena leta 2018 za stanje leta 2016, in sicer Domoznanska dejavnost v slovenskih splošnih knjižnicah in v Univerzitetni knjižnici Maribor (Bon idr., 2018).

Zasledili smo, da se v novejšem obdobju z domoznansko dejavnostjo sistematično ukvarjajo tudi knjižnice na Hrvaškem. Za našo raziskavo in pri delu v krajevnih knjižnicah je pomembna ugotovitev hrvaške avtorice Ciglar (2018, str. 45), da v manjših lokalnih okoljih knjižnice danes pogosto postanejo središča kulturnega, izobraževalnega in socialnega dogajanja. Na različne načine lahko postanejo zbirateljice in hraniteljice kolektivnega spomina v okolju, v katerem delujejo.

4.2 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE

Namen naloge je bil pridobiti podatke o domoznanski dejavnosti in gradivu v posameznih krajevnih knjižnicah ter o potrebah uporabnikov glede zadovoljevanja njihovega spoznavanja in identifikacije z okoljem, v katerem živijo. Zasledovali smo možnosti čim boljšega sodelovanja med krajevnimi knjižnicami Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto ter uporabniki in

prebivalci posameznih lokalnih okoljih ter okrepitve domoznanske dejavnosti v krajevnih knjižnicah.

Cilj raziskave je odgovoriti na raziskovalna vprašanja, potrditi ali zavrniti postavljene predpostavke ter na podlagi pregledane literature in opravljene analize pridobljenih podatkov sprejeti sklep glede strateškega vzpostavljanja novih storitev v krajevnih knjižnicah Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto in nadgradnje domoznanske dejavnosti.

4.3 IZVIRNOST IN UPORABNOST RAZISKAVE

Izvirnost naloge je lahko prepoznati v tem, da podobnih raziskav doslej ni bilo in da ta prinaša uporabnost pri delu v mreži krajevnih knjižnic Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto in drugih slovenskih splošnih knjižnic. Na podlagi analize stališč uporabnikov in zaposlenih bomo lahko okrepili vpetost posameznih krajevnih knjižnic v lokalno okolje, nadgradili obstoječe storitve ter izpopolnili domoznanske zbirke.

4.4 IZHODIŠČA RAZISKAVE

Izhodišča raziskave temeljijo na naslednjih raziskovalnih vprašanjih:

- Ali uporabniki poznajo pojem »domoznanstvo«?
- Ali uporabniki prepoznavajo svojo knjižnico kot pomemben prostor, kjer lahko pridobijo gradivo in informacije o svojem ožjem okolju?
- Ali uporabniki poznajo in uporabljajo analogne domoznanske zbirke v krajevnih knjižnicah?
- Ali uporabniki poznajo in uporabljajo digitalne domoznanske zbirke, kot so Digitalna knjižnica Slovenije, Kamra, obrazi slovenskih pokrajin ter Google Arts & Culture?
- Ali so uporabniki zadovoljni s ponudbo in dostopnostjo domoznanskega gradiva in domoznanskih prireditev ter razstav (in ali jih obiskujejo)?
- Ali je posamezna krajevna knjižnica dovolj vpeta v življenje kraja in bližnje okolice?

Raziskovalne hipoteze so slednje:

Hipoteza 1: Pojem »domoznanstvo« je med uporabniki krajevnih knjižnic v sodobnem času slabo poznan.

Hipoteza 2: Uporabniki krajevno knjižnico prepoznavajo kot pomemben prostor, kjer lahko pridobijo raznovrstno gradivo in informacije o svojem okolju.

Hipoteza 3: Uporabniki niso najbolj zadovoljni s ponudbo in dostopnostjo domoznanskega gradiva ter si v svoji krajevni knjižnici želijo več prireditev in razstav v povezavi z njihovim okoljem.

4.5 METODOLGIJA IN METODE

Za izpeljavo raziskave smo uporabili kvalitativno in kvantitativno metodo družboslovnega raziskovanja. Obe metodi sta metodi spraševanja.

Pri kvalitativni metodi smo uporabili polstrukturirane intervjuje s po eno knjižničarko iz vsake od petih krajevnih knjižnic. Intervjuji so sestavljeni iz osmih vprašanj, izpeljani so bili ustno, posneti s snemalnikom na telefonu in kasneje pretipkani. Intervju v krajevni knjižnici Škocjan in krajevni knjižnici Šentjernej je bil izpeljan 7. 8. 2024, v knjižnici Straža 8. 8. 2024, v knjižnici Dolenjske Toplice 9. 8. 2024 ter v knjižnici Dvor 19. 8. 2024.

Vprašanja so razporejena v tematske sklope, ki sledijo logični strukturi. Najprej smo z njimi preverjali poznavanje pojma domoznanstvo pri uporabnikih in njihovo zanimanje za lokalno zgodovino, nato smo se osredotočili na uporabo analognih in digitalnih domoznanskih zbirk ter njihovo dostopnost. Sledi tematski sklop vprašanj o postavitvi, obsegu in zadostnosti domoznanskega gradiva v knjižnici, nato pa nas je zanimal interes uporabnikov za domoznanske razstave in dogodke. Na koncu smo knjižničarke povprašali še o lokalnih ustvarjalcih, ki delujejo na področju kulture in umetnosti.

Kot kvantitativno raziskovalno metodo smo uporabili metodo ankete, ki smo jo izvedli po priložnostnem vzorcu pri obisku uporabnikov v naših krajevnih knjižnicah s pomočjo orodja 1KA (<https://www.1ka.si/d/sl>) v času poletnih počitnic med 16. 8. 2024 in 1. 9. 2024. Anketni vprašalnik je izpolnilo skupaj 72 naključnih uporabnikov v vseh petih krajevnih knjižnicah.

Anketni vprašalnik je sestavljen iz 15 vprašanj, razdeljenih v štiri vsebinske sklope:

- osnovni podatki o uporabnikih (Q1, Q12–Q15),
- poznavanje domoznanstva in lokalnega okolja (Q2–Q4),
- uporaba domoznanskih analognih in digitalnih zbirk (Q5–Q7),
- pogostost obiska knjižnice in prireditve (Q8–Q11).

Vključuje zaprta vprašanja ter eno odprto vprašanje o lokalnih ustvarjalcih.

Za priložnostni vzorec smo se odločili, ker le-ta temelji na praktičnosti in dostopnosti anketirancev, saj se anketiranje izvaja med obiskovalci krajevnih knjižnic, ki so že vključeni v knjižnično okolje. Priložnostni vzorec prinaša omejitve pri interpretaciji rezultatov. Ker anketiranci niso izbrani sistematično, vzorec ni reprezentativen in ga ni možno posploševati.

Intervjuji so predstavljeni v Prilogi 1 do 5 (str. I–VI), v Prilogi 6 (str. VII–IX) pa je dodan anketni vprašalnik, ki je nastal na podlagi intervjujev.

4.6 ANALIZA RAZISKOVALNIH PODATKOV IN PREDSTAVITEV REZULTATOV

4.6.1 Rezultati kvalitativne raziskave

Kvalitativna raziskava na podlagi izvedenih intervjujev s knjižničarkami iz krajevnih knjižnic Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto je pokazala nekaj razlik med njimi, kar je razvidno iz Preglednice 1.

V dveh knjižnicah, in sicer na Dvoru in v Dolenjskih Toplicah, knjižničarki menita, da večina uporabnikov dobro pozna pojem »domoznanstvo«. Knjižničarke v treh knjižnicah, v Straži, Škocjanu in Šentjerneju, pa menijo, da uporabniki tega izraza ne poznajo.

Pri vprašanju, ali uporabniki dobro poznajo svoje okolje, smo dobili pozitiven odgovor v štirih knjižnicah, v Straži, Dolenjskih Toplicah, Šentjerneju in na Dvoru, ter negativen odgovor v knjižnici v Škocjanu.

Preglednica 1: Strnjeni odgovori iz intervjujev s po vsako knjižničarko iz krajevnih knjižnic

Vprašanje iz intervjuja/Krajevna knjižnica (KK)	KK Straža	KK Dvor	KK Dolenjske Toplice	KK Šentjernej	KK Škocjan
Ali se vam zdi, da uporabniki knjižnice poznajo pojem "domoznanstvo"?	Ne	Da	Da	Ne	Ne
Ali se vam zdi, da uporabniki dobro poznajo svoje domače okolje?	Da	Da	Da	Da	Ne
Ali uporabniki uporabljajo analogne in digitalne domoznanske zbirke?	Predvsem analogne	Nekateri	Analogno gradivo da	Ne	Ne
Se vam zdi, da vedo, da tovrstno gradivo dobijo v krajevni knjižnici?	Za analogno gradivo da	Ne	Da	Ne	Ne
Kako je v knjižnici postavljeno domoznansko gradivo?	Po UDK	Po UDK	Izpostavljeno	Po UDK	Po UDK
Bi morda želeli zbirko drugače urediti?	Da	Mogoče	Ne	Ne	Ne
Koliko analognega domoznanskega gradiva je v knjižnici?	60 knjižnih enot (dalje KE)	24 KE in lokalno glasilo	50 KE in lokalno glasilo	Neznano, lokalno glasilo	Neznano
Ali se vam zdi, da ga je dovolj?	Ne	Ne	Da	Da	Da
Se vam zdi, da bi uporabnike zanimale domoznanske razstave in druge prireditve z lokalnimi ustvarjalci?	Da	Da	Da	Da	Mogoče

Pri vprašanju o uporabi analognih in digitalnih zbirk je bil odgovor v vseh petih krajevnih knjižnicah podoben. Uporabniki gradiva ne iščejo, ne uporabljajo in ne vedo, da ga lahko dobijo v svoji krajevni knjižnici.

Ko smo knjižničarke povprašali o postavitvi gradiva, so v Straži, na Dvoru, v Škocjanu in Šentjerneju odgovorile, da se nahaja razpršeno po UDK postavitvi. Edina krajevna knjižnica, ki ima tovrstno gradivo v posebni ločeni zbirki, je knjižnica v Dolenjskih Toplicah, kar vidimo na Sliki 1. Na Dvoru in v Straži sta knjižničarki izrazili idejo, da bi domoznansko gradivo

združili na enem mestu, medtem ko knjižničarki v Škocjanu in Šentjerneju menita, da to ni potrebno.

Slika 1: Posebej izpostavljeno domoznansko gradivo v Krajevni knjižnici Dolenjske Toplice

Pri vprašanju koliko domoznanskega gradiva se nahaja v knjižnici, smo v Straži dobili odgovor 60 enot, na Dvoru 24 z dodanim lokalnim glasilom Suhokranjske poti, v knjižnici v Dolenjskih Toplicah je tovrstnega gradiva 50 enot z dodanim lokalnim glasilom Vrelec, v knjižnicah v Šentjerneju in Škocjanu pa točna številka enot gradiva knjižničarkama ni znana, se pa v Šentjerneju nahaja lokalno Šentjernejsko glasilo. S tem smo ugotovili približno sliko stanja domoznanskega gradiva.

Po mnenju knjižničark v Dolenjskih Toplicah, v Šentjerneju in Škocjanu se nahaja dovolj domoznanskega gradiva, medtem ko knjižničarki v Straži in na Dvoru menita, da je le-tega premalo.

Pri vprašanju o zanimanju uporabnikov za domoznanske razstave in druge prireditve so večinoma vse knjižničarke odgovorile podobno, da bi tovrstni dogodki uporabnike zanimali, izstopa le knjižnica v Škocjanu, kjer knjižničarka meni, da bi uporabnike domoznanski dogodki zanimali odvisno od vsebine. Na Sliki 2 je prikazan domoznanski dogodek v krajevni knjižnici Straža.

Slika 2: Domoznanski dogodek s pisateljem Ernestom Jazbinškom v Krajevni knjižnici Straža

Za potrebe soustvarjanja portala Obrazi slovenskih pokrajin in sodelovanja z domoznanskim oddelkom Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto nas je na koncu zanimalo, kako knjižničarke poznajo pomembnejše ustvarjalce v lokalnem okolju, ki so se tam rodili, šolali, delovali ali v svojih delih obravnavali svoje okolje. Nekaj novih imen smo pridobili na področju Škocjana, Šentjerneja ter Dolenjskih Toplic.

4.6.2 Rezultati kvantitativne raziskave

Na anketni vprašalnik, ki se nahaja v Prilogi 6, je odgovorilo 72 naključnih uporabnikov v vseh krajevnih knjižnicah Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto. Anketa je bila izpeljana v krajevnih knjižnicah Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto.

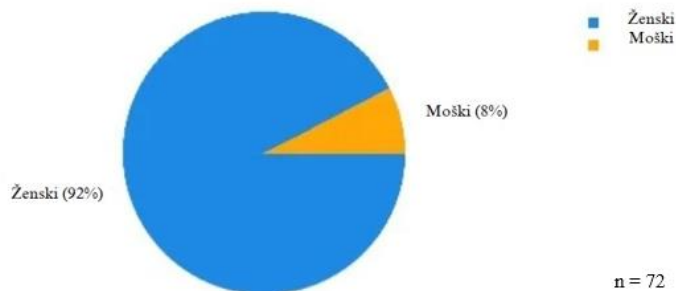
Z anketnim vprašalnikom smo želeli dobiti odgovore, ali uporabniki poznajo pojem domoznanstvo, ali menijo, da dobro poznajo svoje okolje, kar smo preverili z vprašanjem, katere lokalne ustvarjalce v svojem okolju poznajo. Zanimalo nas je tudi, ali krajevne knjižnice prepoznavajo kot pomemben prostor, kjer lahko dobijo gradivo o domačem okolju, in kako

pogosto si izposojajo tovrstno analogno gradivo. Ker se domoznanska dejavnost zaradi napredka tehnologije, dostopnosti in hrambe gradiva seli tudi v spletno okolje, smo želeli preveriti, katere digitalne domoznanske zbirke uporabljajo in kako pogosto. Povprašali smo jih tudi o njihovih željah pri postavitvi domoznanskega gradiva ter željah o domoznanskih prireditvah, zanimalo pa nas je še, kako pogosto sploh obiskujejo prireditve v svoji krajevni knjižnici.

Štirinajst vprašanj v anketi je bilo zaprtih in eno odprto. S štirimi vprašanji smo preverili demografske podatke o spolu, starostni skupini, doseženi formalni izobrazbi ter trenutnem statusu.

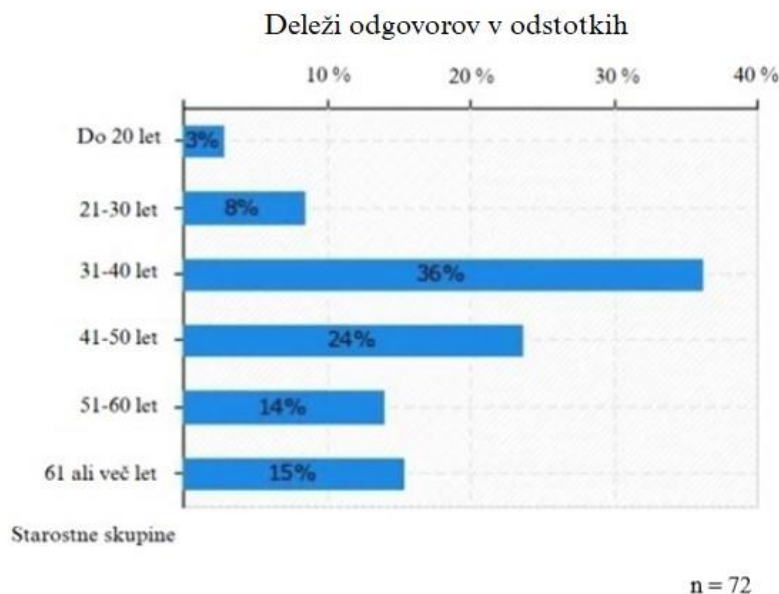
Podatki, pridobljeni z analizo raziskave so prikazani v odstotkih.

Na Sliki 3 lahko vidimo zastopanost 8 % moških ter 92 % žensk na vzorcu 72 naključnih uporabnikov, kar kaže na to, da krajevne knjižnice obiskujejo predvsem ženske.

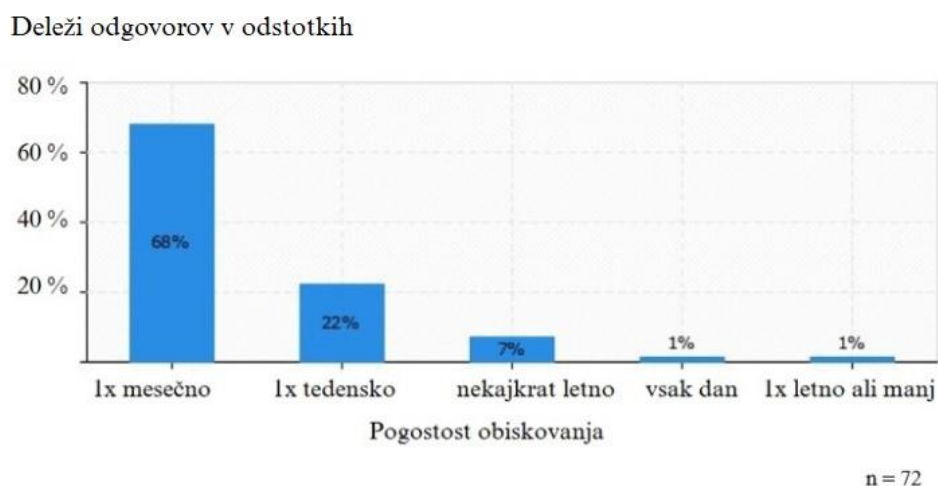
Slika 3: Demografski trend obiska po spolu v krajevnih knjižnicah

Na Sliki 4 lahko vidimo zastopanost po starostnih skupinah, ki je bila sledeča: do 20 let je bilo starih 3 % anketirancev, 8 % anketirancev je spadalo v starostno skupino 21–30 let, največ, 36 %, je spadalo v skupino 31–40 let, 24 % je spadalo v skupino 41–50 let, 14 % v skupino 51–60 let ter 15 % v starostno skupino 61 let in več.

Slika 4: Trend zastopanosti anketirancev po starostnih skupinah

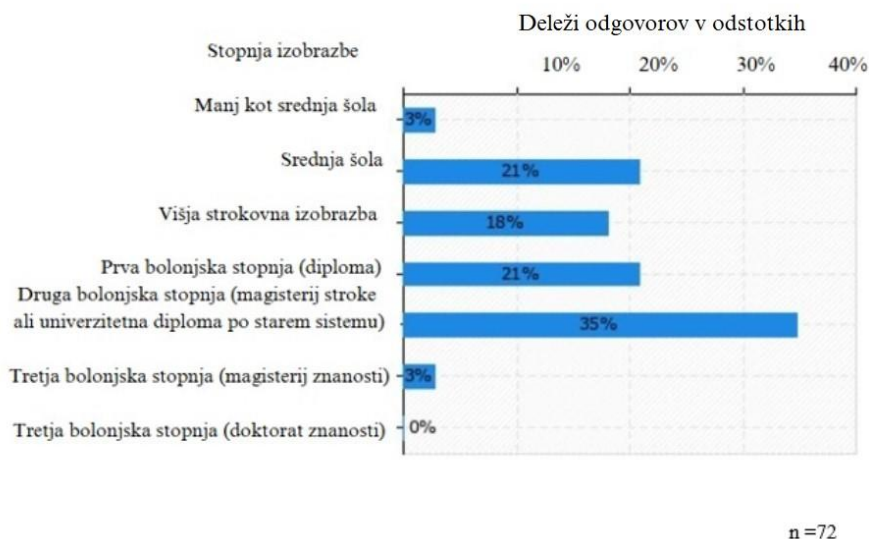
Kot je razvidno s Slike 5, največ anketirancev, 68 %, obiskuje krajevno knjižnico enkrat mesečno, 22 % anketirancev knjižnico obišče enkrat tedensko, 7 % anketirancev knjižnico obišče nekajkrat letno, na zadnjem mestu, z 1 %, pa so obiski knjižnice vsak dan in enkrat letno ali manj.

Slika 5: Pogostost obiskovanja krajevnih knjižnic

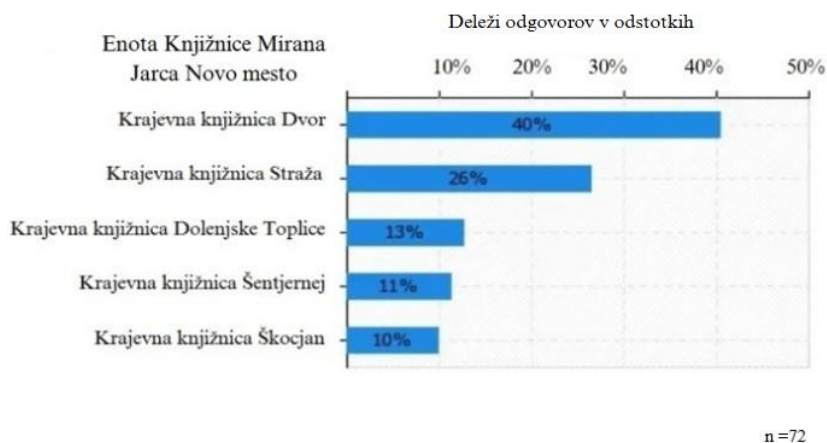
Najvišja dosežena izobrazba z doktoratom v anketi ni bila zastopana, iz grafikona na Sliki 6 je razvidno, da ima največ anketirancev opravljeno 2. bolonjsko stopnjo, kar 35 %, drugo mesto

si z 21% delita srednja šola in 1. bolonjska stopnja, na tretjem mestu se nahaja 18 % anketirancev z višjo strokovno izobrazbo, na zadnjem mestu pa se s 3 % znajdejo anketiranci, ki nimajo opravljene srednje šole in tisti s 3. bolonjsko stopnjo oz. magisterijem po starem sistemu.

Slika 6: Demografski trend glede zaključene stopnje izobrazbe

Iz grafikona na Sliki 7 je razvidno, da je bilo največ anket, 40 %, rešenih v krajevni knjižnici Dvor, 26 % anketirancev najpogosteje obiskuje krajevno knjižnico Straža, 13 % anketirancev najpogosteje obiskuje krajevno knjižnico Dolenjske Toplice, 11 % anketirancev najpogosteje obiskuje krajevno knjižnico Šentjernej, najmanj rešenih anket pa je bilo v krajevni knjižnici Škocjan, kjer je izpolnilo vprašalnik 10 % anketirancev.

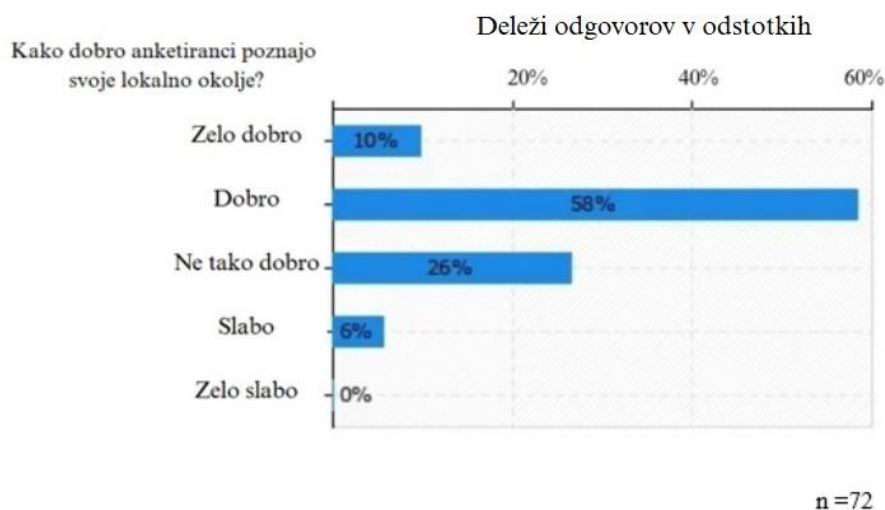
Slika 7: Odstotki odgovorjenih anket po posameznih krajevnih knjižnicah

Pri vprašanju, ali uporabniki krajevnih knjižnic poznajo pojem »domoznanstvo«, je kar 78 % anketirancev odgovorilo, da ga poznajo, 22 % anketirancev pa je odgovorilo negativno, kar je razvidno iz grafikona na Sliki 8.

Slika 8: Poznavanje pojma "domoznanstvo"

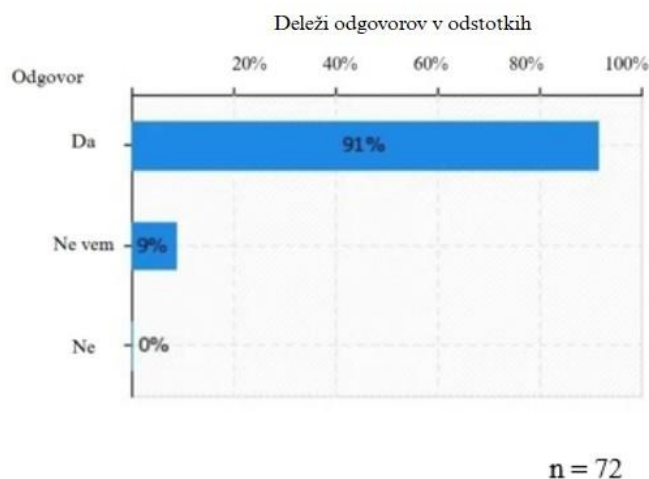
Pri vprašanju, kako (zelo) dobro uporabniki krajevnih knjižnic poznajo svoje lokalno okolje, lahko odgovore razberemo iz grafikona na Sliki 9. 10 % anketirancev je odgovorilo, da zelo dobro, 58 % anketirancev je odgovorilo, da okolje poznajo dobro. Ne tako dobro svoje okolje pozna 26 % anketirancev, slabo pa 6 %. Na odgovor zelo slabo anketiranci niso odgovarjali.

Slika 9: Poznavanje lokalnega okolja

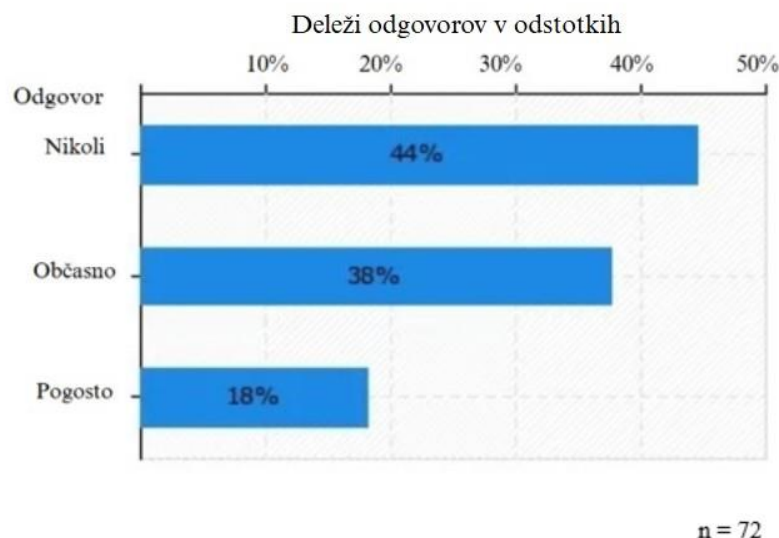
Pri četrtem vprašanju smo anketirance vprašali, katere ustvarjalce poznajo v svojem lokalnem okolju. S tem vprašanjem smo dodatno preverjali, kako (zelo) dobro pravzaprav poznajo svoje okolje. Kar 46 anketirancev je navedlo ime ali več različnih ustvarjalcev, kar kaže na to, da kar 63 % anketirancev pozna svoje okolje dobro.

Ko smo uporabnike povprašali o prepoznavanju knjižnice kot pomembnega prostora, kjer lahko dobijo domoznansko gradivo, je kar 91 % odgovorilo z da, 9 % je na vprašanje odgovorilo z »ne vem«, negativnih odgovorov ni bilo, odgovori pa so razvidni v grafičnem prikazu na Sliki 10. Iz tega sklepamo, da večina uporabnikov knjižnico prepoznava kot prostor, kjer lahko dobijo gradivo o svojem domačem okolju.

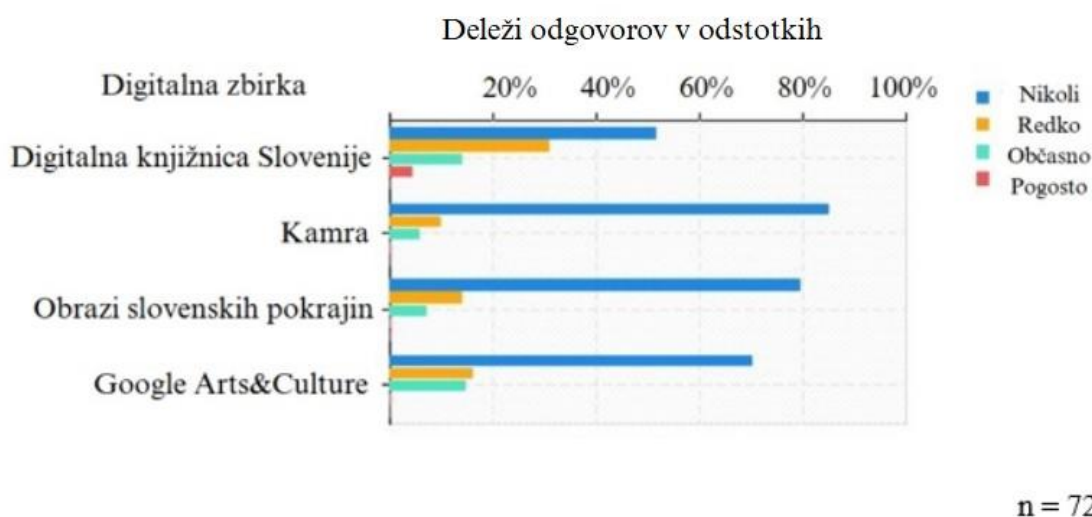
Slika 10: Prepoznavanje krajevnih knjižnic kot pomembnega okolja, kjer lahko uporabniki pridobijo gradivo o svojem ožjem okolju

Pri vprašanju o pogostosti izposoje domoznanskega analognega gradiva smo pridobili podatke, razvidne v grafikonu na Sliki 11, ki kažejo, da si kar 44 % uporabnikov našega naključnega vzorca nikoli ne izposodi tovrstnega gradiva. 38 % si gradivo o domačem okolju izposoja občasno ter 18 % pogosto, kar kaže na to, da potrebe po tovrstnem gradivu so in predstavljajo natanko 56 % v skupnem seštevku.

Slika 11: Izposoja analognega domoznanskega gradiva v krajevnih knjižnicah

Domoznanske zbirke so čedalje bolj prisotne v digitalnem okolju. Preverili smo, kako pogosto uporabniki krajevnih knjižnic digitalne zbirke uporabljajo, kar je razvidno v grafikonu na Sliki 12.

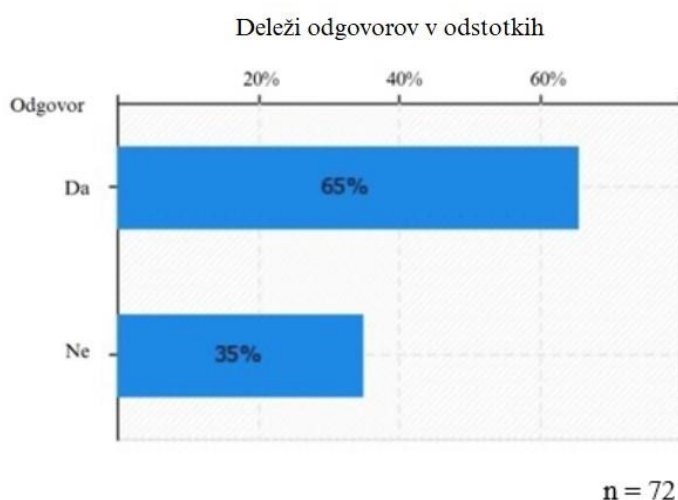

Slika 12: Uporaba digitalnih domoznanskih zbirk

Pogosta uporaba Digitalne knjižnice Slovenije je le pri 3 % naših uporabnikov v krajevnih knjižnicah, 14 % jo uporablja občasno, 31 % redko ter kar 51 % nikoli. Ostale digitalne zbirke z odgovorom pogosto niso bile zastopane. Najpogostejši odgovor, da digitalnih zbirk

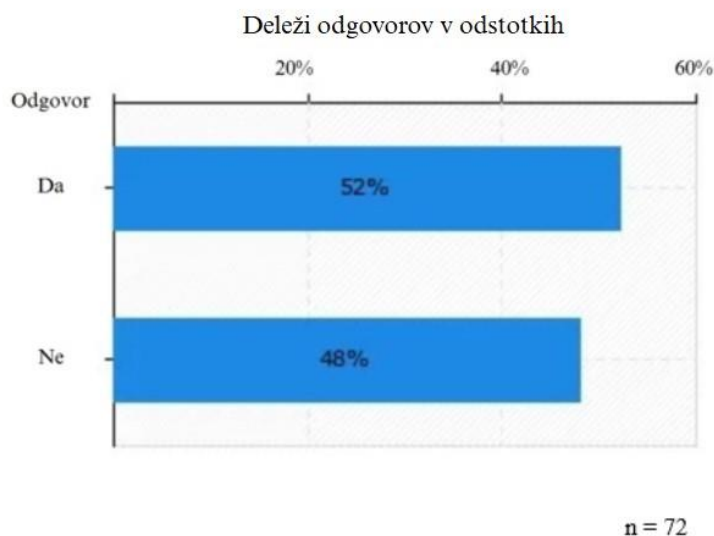
anketiranci ne uporabljajo, je bil pri portalu Kamra 85 %, zatem sledijo Obrazi slovenskih pokrajin z 79 % ter Google Arts & Culture 70 %. 10 % anketirancev Kamro uporablja redko, 14 % anketirancev redko uporablja Obraze slovenskih pokrajin ter 16 % redko obišče Google Arts & Culture. Občasno uporablja Kamro 6 % naših anketirancev, 7 % Obraze slovenskih pokrajin ter 14 % Google Arts & Culture. Podatki kažejo na to, da uporabniki slabo poznajo digitalne domoznanske zbirke, najslabše poznajo Kamro ter Obraze slovenskih pokrajin.

Ko smo uporabnike vprašali, ali želijo dodatno izpostavitve domoznanskega analognega gradiva, je 65 % anketirancev odgovorilo pozitivno ter 35 % negativno, kar je razvidno iz grafikona na Sliki 13. Torej bi bilo smiselno urediti domoznanske zbirke in jih postaviti ločeno v krajevnih knjižnicah, kjer domoznanske zbirke niso izpostavljene. Gre za knjižnice v krajih Straža, Dvor, Šentjernej in Škocjan, hkrati pa se moramo zavedati prostorskih omejitev.

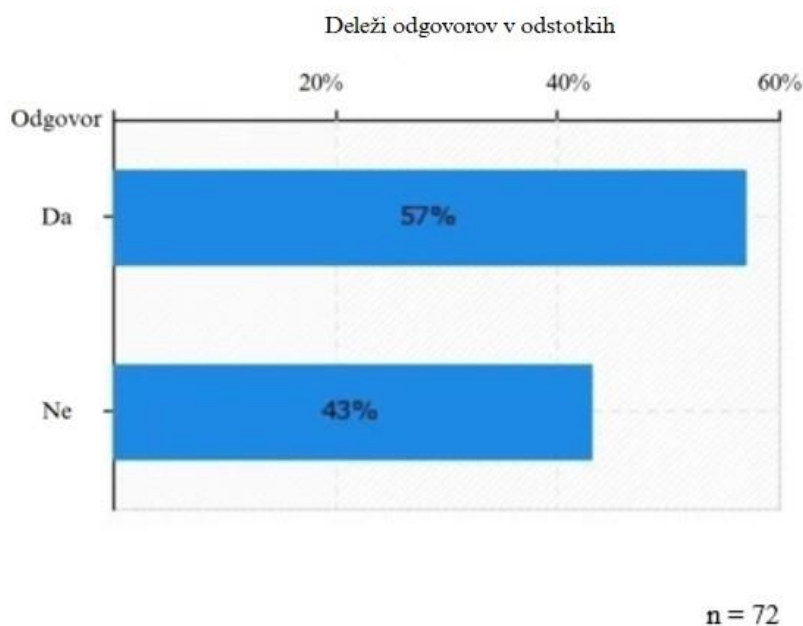
Slika 13: Želja po dodatni izpostavitvi domoznanskega gradiva v krajevnih knjižnicah

Pri vprašanju, ali obiskujejo dogodke v krajevni knjižnici, je 52 % anketirancev odgovorilo pozitivno ter 48 % anketirancev negativno, kar je razvidno iz grafikona na Sliki 14.

Slika 14: Obisk dogodkov v krajevnih knjižnicah

Ko smo uporabnike vprašali, ali bi si želeli več prireditev, ki obravnavajo teme, povezane z lokalnim okoljem, je kar 57 % anketirancev odgovorilo pozitivno ter 43 % negativno, kar je prikazano na Sliki 15. Predvidevamo, da gre pri teh odgovorih za isto skupino, ki je pri prejšnjem vprašanju izbrala odgovor, da ne obiskujejo prireditev v knjižnici. Večina anketirancev si torej želi dogodke v svoji krajevni knjižnici, kjer bi nastopili lokalni umetniki in drugi ustvarjalci ter bi bile vključene teme iz lokalnega okolja.

Slika 15: Želja po domoznanskih prireditvah v krajevnih knjižnicah

5 RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI

Raziskava o domoznanski dejavnosti in gradivu v krajevnih knjižnicah Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto ter o potrebah uporabnikov je pokazala, da tudi krajevne knjižnice igrajo pomembno vlogo pri ohranjanju lokalne kulturne dediščine in so močno vpete v svoje okolje. Ni realno pričakovati, da bi majhne (krajevne) knjižnice ustvarjale organizirane domoznanske zbirke (Goropevšek, 1995), lahko pa z domoznanskim gradivom in dejavnostjo oz. projekti dosežejo več uporabnikov, zadovoljujejo potrebe in želje lokalne skupnosti, se povezujejo z lokalnimi partnerji in predstavljajo lokalno zgodovino (Bon in Sedar, 2018).

Kvalitativna analiza intervjujev s knjižničarkami je pokazala razlike med posameznimi knjižnicami glede poznavanja pojma »domoznanstvo« in postavitve domoznanskega gradiva ter zanimanja uporabnikov za domoznanske dejavnosti. S kvantitativno analizo anketnih odgovorov smo dobili rezultate, na osnovi katerih smo ugotovili, da lahko v krajevnih knjižnicah na področju domoznanstva naredimo še več. Večina anketirancev dobro pozna pojem »domoznanstvo« in prepozna knjižnico kot pomemben vir informacij o svojem okolju, vendar si domoznansko gradivo izposoja le občasno ali nikoli. Prav tako se kaže potreba po večjem številu domoznanskih prireditev in razstav, saj bi takšne aktivnosti pritegnile širši krog obiskovalcev.

Eden ključnih izsledkov raziskave je tudi potreba po boljši organizaciji in izpostavitvi domoznanskih zbirk, saj je v nekaterih krajevnih knjižnicah gradivo razpršeno, kar otežuje njegovo dostopnost. Poleg tega rezultati kažejo na nizko stopnjo uporabe digitalnih domoznanskih virov, kar nakazuje potrebo po dodatni promociji in izobraževanju uporabnikov o možnostih dostopa do tovrstnega gradiva.

Na podlagi pridobljenih rezultatov lahko podamo naslednje zaključke glede zastavljenih hipotez:

Hipoteza 1: Pojem »domoznanstvo« je med uporabniki krajevnih knjižnic v sodobnem času slabo poznan.

Prvo hipotezo (H1) lahko ovržemo, saj kljub večinskemu mnenju intervjuvanih knjižničark, da uporabniki pojma »domoznanstvo« ne poznajo, rezultati ankete kažejo, da večina anketirancev pojem »domoznanstvo« pozna. Pri tem sicer večinoma (kot navajajo knjižničarke) namesto »domoznansko gradivo« uporabljajo druge izraze, kot je recimo: »nekaj o domačem kraju«.

Glede na pregledano strokovno literaturo, v kateri je podana domneva o morebitnem nepoznavanju in zastarelosti pojma »domoznanstvo«, je za nas pomembna ugotovitev te raziskave v tem, da pojem »domoznanstvo« danes ni zastarel in je še vedno prepoznaven med lokalnim prebivalstvom. Iz tega sledi, da bi bilo dobro v prihodnje še bolj promovirati in utrjevati strokovni termin »domoznanstvo«.

Hipoteza 2: Uporabniki krajevno knjižnico prepoznajo kot pomemben prostor, kjer lahko pridobijo raznovrstno gradivo in informacije o svojem okolju.

Drugo hipotezo (H2) lahko le delno potrdimo, saj si uporabniki kljub temu, da knjižnico prepoznajo kot pomemben prostor, kjer lahko pridobivajo domoznansko gradivo in informacije, tovrstno gradivo redko izposojajo in redko uporabljajo digitalne domoznanske zbirke. Tudi rezultati kvalitativne raziskave so pokazali, da si uporabniki tovrstno gradivo izposojajo le izjemoma in ne vedo, da ga lahko dobijo v knjižnici. Iz tega izhaja, da bi bilo potrebno več truda vložiti v prepoznavnost domoznanskega gradiva v krajevnih knjižnicah in zlasti v uporabo digitalnih domoznanskih zbirk. Možna razloga za zatečeno stanje sta lahko slabša digitalna pismenost uporabnikov na podeželju, kjer se krajevne knjižnice nahajajo, in slabša promocija domoznanskih digitalnih zbirk. Njihovo uporabo bi lahko spodbudili z različnimi dogodki, kot so na primer predavanja in izobraževanja tako na področju domoznanstva za vse naše ciljne skupine kot na področju digitalne pismenosti za starejše, ki imajo na tem področju v primerjavi z mlajšimi generacijami več težav. Prav tako bi lahko domoznanske teme uvrstili tudi na področje dela z mladimi, torej v osnovnih šolah v projektu Rastem s knjigo. Vse generacije bi lahko nagovorili s projekti zbiranja domoznanskega gradiva, ki bi ga Knjižnica Mirana Jarca potem digitalizirala in ponudila na voljo uporabnikom preko digitalnih domoznanskih zbirk.

Hipoteza 3: Uporabniki niso najbolj zadovoljni s ponudbo in dostopnostjo domoznanskega gradiva ter si v svoji krajevni knjižnici želijo več prireditev in razstav v povezavi z njihovim okoljem.

Tretjo hipotezo (H3) lahko potrdimo, saj je večina anketirancev izrazila zanimanje za večjo dostopnost in promocijo domoznanskega gradiva. Želijo si boljše izpostavitve (65 % anketirancev), kajti le v eni od petih krajevnih knjižnic je domoznansko gradivo posebej izpostavljeno. Slabša dostopnost gradiva je lahko eden od razlogov, da si uporabniki domoznansko analogno gradivo redkeje izposojajo. Poleg tega bi k boljši prepoznavnosti in uporabi domoznanskega gradiva pripomogla njegova promocija, v obliki razstav in domoznanskih dogodkov, kar je tudi ena od izkazanih želja anketirancev (52 %), sodelujočih v raziskavi. Intervjuvane knjižničarke so z odgovori večinsko potrdile potrebo po večjem številu domoznanskih dogodkov in razstav, povezanih z lokalno zgodovino in v sedanjem času delujočimi lokalnimi ustvarjalci.

Na podlagi teh ugotovitev predlagamo naslednje smernice pri delu za krepitev domoznanske dejavnosti v krajevnih knjižnicah:

- boljša organizacija, tj. izpostavitve in označitve domoznanskega gradiva, da bo le-to uporabnikom bolj vidno in lažje dostopno,
- izobraževanje uporabnikov glede uporabe digitalnih domoznanskih zbirk,
- večja promocija digitalnih domoznanskih virov, kot so Kamra, Digitalna knjižnica Slovenije in Obrazi slovenskih pokrajin,
- povečanje števila domoznanskih dogodkov, razstav in predavanj.

Izsledki raziskave lahko služijo kot osnova za prihodnje načrtovanje dela in razvoja domoznanske dejavnosti v krajevnih knjižnicah Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, uporabni pa so lahko tudi pri načrtovanju dela v ostalih slovenskih splošnih knjižnicah.

6 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

Baird, P. (2002). *Local studies libraries: Library Association guidelines for local studies provision in public libraries* (2nd Ed.). Library Association Publishing.

- Bon, M. in Sedar, K. (2018). Domoznanski projekti – uspeh sinergijskega sodelovanja in gradnik lokalne skupnosti. V T. Miško, G. Hudolin in E. Marolt (ur.), *Domoznanstvo v lokalni skupnosti: prostor sinergije in sodelovanja* (str. 12–27). Mestna Knjižnica Ljubljana.
- Bon, M., Hriberšek Vuk, N., Maček, S., Pavlič, A., Sedar, K., Seljak, B. in, Videc, A. (2018). *Domoznanska dejavnost v slovenskih splošnih knjižnicah in v Univerzitetni knjižnici Maribor, stanje na dan 31. 12. 2016* (1. izd.). Narodna in univerzitetna knjižnica. http://iris.nuk.uni-lj.si/media/fp/iris/studije/domoznanska_dejavnost.pdf
- Ciglar, S. (2018). *Naša knjižnica: doprinos knjižnice u formiranju kvartovskog identiteta* V T. Miško, G. Hudolin in E. Marolt (ur.), *Domoznanstvo v lokalni skupnosti: prostor sinergije in sodelovanja* (str. 43–54). Mestna Knjižnica Ljubljana.
- Domoznanstvo: iz naših korenin raste prihodnost* (2023). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Sekcija za domoznanstvo in kulturno dediščino.
- Goropevšek, B. (1995). Domoznanstvo včeraj, danes, jutri. Razvoj domoznanstva in domo-znanskih zbirk v slovenskih knjižnicah. *Knjižnica*, 39(3), 61–79.
- Kanič, I., Leder, Z., Ujčič, M., Vilar, P. in Vodeb, G. (2009). *Bibliotekarski terminološki slovar*. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Kolarek, K. (2016). Mreža krajevnih knjižnic. V D. Peperko Golob (ur.), *70 let Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto: (1946–2016)* (str. 49–54). Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.
- Krnel, D. in Rajh, B. (1985). *Domoznanska dejavnost v slovenskem knjižničnoinformacijskem sistemu*. Univerzitetna knjižnica Maribor.
- Matić-Zupančič, J. (1996). Problemi delovanja knjižnične mreže. V A. Pleničar (ur.), *Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto: 1946–1996* (str. 173–182). Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.
- Novljan, S. (2005). Domoznanska zbirka: neizkoriščene možnosti? *Knjižnica*, 49(3), 7–37.
- Peperko Golob, D. (2016). Domoznanski oddelek in Posebne zbirke Boga Komelja. V D. Peperko Golob (ur.), *70 let Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto: (1946–2016)* (str. 55–60). Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.
- Petrov, N. (1997). Domoznanska dejavnost v Knjižnici Mirana Jarca. V N. Petrov (ur.), *O delu domoznanskega oddelka* (str. 11–17). Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto.
- Petrovič, M. in Peperko Golob, D. (2016). Delo in naloge domoznanca nekoč in danes: pogled iz prakse. V P. Štoka, M. Petrovič, S. Maček in S. Fras Popović (ur.), *E-*

- domoznanstvo: učinek sodobne informacijske tehnologije na domoznansko dejavnost v knjižnicah na Slovenskem* (str. 9–14). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika*. (1994). Državna založba Slovenije.
- Smernice delovnih skupin za domoznanstvo osrednjih območnih knjižnic z analizo vprašalnika o stanju domoznanstva v slovenskih splošnih knjižnicah in UKM za leto 2007*. (2009). Narodna in univerzitetna knjižnica.
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027*. (2022). Združenje splošnih knjižnic. https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2022/08/ZSK_Strategija-razvoja-slovenskih-splosnih-knjiznic-2022-2027_oblikovano.pdf
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018–2028)*. (2019). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Zakon o knjižničarstvu (Zknj-1). (2001). *Uradni list RS*, št. 87/2001, 92/2002 – ZUJIK, 92/2015.

PRILOGE

6.1 PRILOGA 1: Intervju s knjižničarko Darjo Ivanetič v Krajevni knjižnici Straža

Ali se vam zdi, da uporabniki knjižnice poznajo pojem "domoznanstvo"?

Menim, da ne, raje kot domoznanstvo uporabljajo besede »Nekaj o domačem kraju«.

Ali se vam zdi, da uporabniki dobro poznajo svoje domače okolje?

Večina kraj dobro pozna, zlasti starejši od 30 let. Tudi za kakršno koli novo informacijo/podatek/dejstvo o kraju izražajo veliko zanimanje.

Ali uporabniki uporabljajo analogne in digitalne domoznanske zbirke? Se vam zdi, da vedo, da tovrstno gradivo dobijo v KK?

Uporabniki uporabljajo predvsem analogne zbirke, ob usmeritvi pa tudi digitalne (zlasti slikovno gradivo).

Kako je v knjižnici postavljeno domoznansko gradivo? Bi morda želeli zbirko drugače urediti?

Domoznansko gradivo je postavljeno po ustreznem UDK, torej razpršeno, zato bi bilo bolje, da bi bila domoznanska zbirka postavljena ločeno in primerno označena.

Koliko analognega domoznanskega gradiva je v knjižnici?

Približno 60 knjižnih enot.

Ali se vam zdi, da ga je dovolj?

Ne.

Se vam zdi, da bi uporabnike zanimale domoznanske razstave in druge prireditve z lokalnimi ustvarjalci?

Zdi se mi, da bi uporabnike vsebina domoznanskih dogodkov zelo zanimala in da bi bila temu primerna tudi udeležba.

Kateri lokalni ustvarjalci delujejo v vašem okolju?

Prevladujejo amaterski slikarji, v kraju deluje tudi umetniški fotograf, precej pa je tudi literatov (predvsem pesnikov in piscev oz. zapisovalcev spominov).

6.2 PRILOGA 2: Intervju s knjižničarko Andrejo Špelko v Krajevni knjižnici Dvor

Ali se vam zdi, da uporabniki knjižnice poznajo pojem "domoznanstvo"?

Menim, da večina pozna pojem.

Ali se vam zdi, da uporabniki dobro poznajo svoje domače okolje?

Dobro ga poznajo.

Ali uporabniki uporabljajo analogne in digitalne domoznanske zbirke? Se vam zdi, da vedo, da tovrstno gradivo dobijo v KK?

Nekateri, vendar večina najbrž ne.

Kako je v knjižnici postavljeno domoznansko gradivo? Bi morda želeli zbirko drugače urediti?

Trenutno je postavljeno po UDK-ju. Mogoče bi lahko bilo postavljeno ločeno.

Koliko analognega domoznanskega gradiva je v knjižnici?

24 knjižnih enot in glasilo Suhokranjske poti.

Ali se vam zdi, da ga je dovolj?

Ne, dozdeva se mi, da ga je mnogo premalo.

Se vam zdi, da bi uporabnike zanimale domoznanske razstave in druge prireditve z lokalnimi ustvarjalci?

Verjetno da.

Kateri lokalni ustvarjalci delujejo v vašem okolju?

Nekaj pisateljev in pisateljic ter umetniki na področju vizualne umetnosti.

6.3 PRILOGA 3: Intervju s knjižničarko Niko Arih v Krajevni knjižnici Dolenjske Toplice

Ali se vam zdi, da uporabniki knjižnice poznajo pojem "domoznanstvo"?

Mislim da, čeprav se ta pojem v naši krajevni knjižnici ne uporablja prav pogosto. Sicer takih uporabnikov, ki bi prišli z namenom odkrivanja domoznanske zbirke, ni veliko, so pa tisti, ki pridejo, že predhodno zelo dobro poučeni.

Ali se vam zdi, da uporabniki dobro poznajo svoje domače okolje?

Mislim da, kajti mnogi uporabniki sprašujejo o gradivu ter o ustvarjalcih iz kraja ali o kakšnem pomembnem zgodovinskem objektu/območju.

Ali uporabniki uporabljajo analogne in digitalne domoznanske zbirke? Se vam zdi, da vedo, da tovrstno gradivo dobijo v krajevni knjižnici?

Analogno gradivo se uporablja in izposoja, digitalno pa minimalno. Uporabniki sicer vedo, da s takšnim gradivom razpolagamo, a so našim uporabnikom analogna gradiva bližje, zato v večini uporabljajo le-ta.

Kako je v knjižnici postavljeno domoznansko gradivo? Bi morda želeli zbirko drugače urediti?

Domoznansko gradivo je postavljeno na posebno mestu v knjižnici, kjer je vidno ločeno od preostalega gradiva. Gradivo se nahaja na polici manjšega regala, ki pa bi lahko bil večji in bolj vpadljiv. Smiselno bi ga bilo tudi postaviti nekam v osrednji prostor knjižnice, kjer se zadržuje največ uporabnikov, vendar za to zaenkrat nimamo prostorskih zmogljivosti.

Koliko analognega domoznanskega gradiva je v knjižnici?

Naša domoznanska zbirka zajema okoli 50 knjižnih enot gradiva in lokalno glasilo Vrelec.

Ali se vam zdi, da ga je dovolj?

Glede na pogostost poseganja po gradivu bi trdila, da ga imamo dovolj. Seveda pa bi večja zbirka morda pomenila tudi več stikov z domoznanskim gradivom in posledično lokalnim okoljem.

Se vam zdi, da bi uporabnike zanimale domoznanske razstave in druge prireditve z lokalnimi ustvarjalci?

Absolutno, čeprav po samem domoznanskem gradivu ne posegajo pogosto, so naši uporabniki v povprečju izobraženi ljudje, ki jih tovrstne tematike zanimajo. Zelo radi posegajo po spominih, dnevnikih in (avto)biografijah, zato menim, da bi bile omenjene dejavnosti obiskane v velikem številu.

Kateri lokalni ustvarjalci delujejo v vašem okolju?

Janez Gril (urednik, publicist), Anton Janko (germanist), Helena Kulovec (učiteljica), Viktor Povše (restavrator), Marko Pršina (fotograf, konservator, urednik), Peter Škerl (ilustrator), Marjeta Dajčman Rogelj (pisateljica), Anton Aš (pesnik), Terezija Arnuš (slikarka), Minka Pečaver (pesnica), Vera Lukšič (slikarka), Marija Tomažin (pesnica, pevka), Nastja Vidmar (pesnica), Marija Pečaver Potočnik (pesnica).

6.4 PRILOGA 4: Intervju s knjižničarko Sabino Jordan Kovačič v Krajevni knjižnici Šentjernej

Ali se vam zdi, da uporabniki knjižnice poznajo pojem "domoznanstvo"?

Ne.

Ali se vam zdi, da uporabniki dobro poznajo svoje domače okolje?

Da.

Ali uporabniki uporabljajo analogne in digitalne domoznanske zbirke? Se vam zdi, da vedo, da tovrstno gradivo dobijo v krajevni knjižnici?

Zagotovo manj, kot bi lahko. V veliki večini ne vedo, da bi tovrstno gradivo lahko dobili v krajevni knjižnici.

Kako je v knjižnici postavljeno domoznansko gradivo? Bi morda želeli zbirko drugače urediti?

Skupaj z ostalim gradivom po UDK postavitvi, gradiva pa tudi ne bi želela drugače urediti.

Koliko analognega domoznanskega gradiva je v knjižnici?

Točnega števila monografskih publikacij ne poznam, hranimo in izposojamo pa Šentjernejsko glasilo.

Ali se vam zdi, da ga je dovolj?

Da.

Se vam zdi, da bi uporabnike zanimale domoznanske razstave in druge prireditve z lokalnimi ustvarjalci?

Zagotovo.

Kateri lokalni ustvarjalci delujejo v vašem okolju?

Avgust Cvelbar, Lojze Podobnik, Valentin Brun, Sonja Simončič, Neža Cerinšek, Eva Novak, Ema Pavlič in Vera Žabkar.

6.5 PRILOGA 5: Intervju s knjižničarko Zalo Štamcar v Krajevni knjižnici Škocjan

Ali se vam zdi, da uporabniki knjižnice poznajo pojem "domoznanstvo"?

Ne.

Ali se vam zdi, da uporabniki dobro poznajo svoje domače okolje?

Z vidika domoznanskih ustvarjalcev morda zgolj tisti, ki jih to zanima. Generalno gledano pa po mojem mnenju ne.

Ali uporabniki uporabljajo analogne in digitalne domoznanske zbirke? Se vam zdi, da vedo, da tovrstno gradivo dobijo v krajevni knjižnici?

Uporabniki ne uporabljajo zbirk in glede na izkušnje ne vem, če vedo, da tovrstno gradivo sploh lahko dobijo v KK.

Kako je v knjižnici postavljeno domoznansko gradivo? Bi morda želeli zbirko drugače urediti?

V naši KK domoznanskega gradiva nimamo posebej izpostavljenega, ker ga je premalo. Zbirke tudi ne bi želela drugače urediti.

Koliko analognega domoznanskega gradiva je v knjižnici?

Malo, ker tudi ustvarjalcev ni veliko, če se omejim zgolj na domoznanstvo občine Škocjan.

Ali se vam zdi, da ga je dovolj?

Da.

Se vam zdi, da bi uporabnike zanimale domoznanske razstave in druge prireditve z lokalnimi ustvarjalci?

Razstave morda, za prireditve pa je odvisno od vsakega posameznega ustvarjalca.

Kateri lokalni ustvarjalci delujejo v vašem okolju?

Avtorici Milena Matko in Marinka Marija Miklič izhajata iz občine, a že dlje časa živita drugje, ter vsa društva, kot so Društvo Kmečkih žena, Vinogradniško društvo, Kulturno društvo, ...

6.6 PRILOGA 6: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni!

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto opravlja domoznansko dejavnost od same ustanovitve leta 1946. Domoznansko dejavnost v matični ustanovi opravlja poseben oddelek, v krajevnih knjižnicah pa opravljajo domoznansko dejavnost knjižničarke v sklopu svojih rednih nalog.

Z analizo stanja bomo lahko pripravili strategije za nadaljnje delo v krajevnih knjižnicah. Anketa je anonimna in kratka, reševanje vam bo vzelo približno 3 minute. Za vaše sodelovanje se vam prijazno zahvaljujem.

Doris Bubnjić

Q1 - Katero krajevno knjižnico najpogosteje obiskujete?

- ☐ Krajevno knjižnico Šentjernej
- ☐ Krajevno knjižnico Škocjan
- ☐ Krajevno knjižnico Straža
- ☐ Krajevno knjižnico Dolenjske Toplice
- ☐ Krajevno knjižnico Dvor

Q2 - Ali poznate pojem "domoznanstvo"?

- ☐ Da
- ☐ Ne

Q3 - Kako dobro poznate svoje lokalno okolje?

- ☐ Zelo dobro
- ☐ Dobro
- ☐ Ne tako dobro
- ☐ Slabo
- ☐ Zelo slabo

Q4 - Katere ustvarjalce (pisatelje, pesnike, skladatelje, slikarje, arhitekto ipd.) poznate v svojem okolju?

Q5 - Ali svojo krajevno knjižnico prepoznavate kot pomemben prostor, kjer lahko dobite gradivo o svojem domačem okolju?

- ☐ Da
- ☐ Ne

☐ Ne vem

Q6 - Kako pogosto si izposojate analogno gradivo (knjige, razglednice, zemljevide ipd.) o svojem domačem okolju in prebivalcih?

☐ pogosto

☐ občasno

☐ nikoli

Q7 - Ali pogosto uporabljate naslednje digitalne zbirke?

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto
Digitalna knjižnica Slovenije	☐	☐	☐	☐
Kamra	☐	☐	☐	☐
Obrazi Slovenskih pokrajin	☐	☐	☐	☐
Google Arts and Culture	☐	☐	☐	☐

Q8 - Kako pogosto obiskujete krajevno knjižnico?

☐ vsak dan

☐ 1x tedensko

☐ 1x mesečno

☐ nekajkrat letno

☐ knjižnice ponavadi ne obiskujem

Q9 - Ali bi si želeli, da bi bilo gradivo o vašem domačem okolju bolj izpostavljeno?

☐ Da

☐ Ne

Q10 - Ali obiskujete prireditve v krajevni knjižnici?

☐ Da

☐ Ne

Q11 - Ali bi si v knjižnici želeli več prireditev, ki obravnavajo teme vašega domačega okolja?

☐ Da

☐ Ne

Q12 - Spol

☐ Moški

☐ Ženski

Q13 - V katero starostno skupino spadate?

- ☐ Do 20 let
- ☐ 21 - 30 let
- ☐ 31 - 40 let
- ☐ 41 - 50 let
- ☐ 51 -60 let
- ☐ 61 ali več

Q14 - Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- ☐ Manj kot srednja šola
- ☐ Srednja šola
- ☐ Višja strokovna izobrazba
- ☐ 1. bolonjska stopnja - diploma
- ☐ 2. bolonjska stopnja - magisterij
- ☐ 3. bolonjska stopnja - doktorat

Q15 - Kakšen je vaš trenutni status?

- ☐ Dijak
- ☐ Študent
- ☐ Zaposlen
- ☐ Brezposeln
- ☐ Upokojen